

a probléma gyakorlati oldalát ragadták meg, lényegében a minőségre, mennyiségre és az ellátási források folytonosságára alapozva azt.

Az anyag jobb minőségét azzal érték el, hogy nem készültek fel a háborúra, így az ellenség tapasztalatait a maguk javára használták fel. A jobban felkészült fél rosszul járt, mert túlságosan előre készült és olyan anyagokat gyártott, amelyek jók és hatásosak voltak ugyan, de elmaradtak az útból beérkezett ellenfél anyagával szemben.

A mennyiség kérdése nem lehet vitás. Az egyik oldalon korlátozott erőforrások és tartalékok állnak, a másikon a nyersanyag korlátlan mennyisége és a világ leghatalmasabb ipari gépezete, amely viszonylagosan rövid idő alatt elképzeltetlen hadianyag termelést ért el.

Az ellátási források folytonosságát a kölcsön és bérlet törvény, továbbá a szövetségesek által tartott összejövetelek biztosították.

A gyors elhatározással és tagadhatatlan áldozatkészséggel hozott kölcsön és bérlet törvénye az USA-t az Egyesült Nemzetek fegyvertárává tette. Így azután egy hatalmas forrásból származó anyagok jutottak az egyes hadszínterekre, ez pedig lehetővé tette az ellátás folyamatának szabályosságát és folytonosságát, megkönnyítette az eszközök felhasználását és a vezetés egységességét is.

A szövetségesek összejövetelei szigorúan véve hadászatiak voltak, azonban minden esetben megvitatták az erők felhasználása mellett az eszközök problémáit is és többnyire jelentős segítséget biztosítottak az éppen rászoruló országnak. Jellemző példája az anyagi előgondoskodásnak, hogy Marshall tábornok és King tengernagy, amikor 1942 júliusában az angol vezérkari főnökkel megbeszéléseket folytattak, a partraszállási eszközök elégtelensége miatt, elhalasztották a Franciaországban való partraszállási tervet.

Végül a szerző megállapítja, hogy ennek a háborúnak a tárgyalásánál a jövő történetíró nem tagadhatja majd az anyagi tényező döntő fontosságát.

Gaskó Gyula

A megfigyelés megszervezése az ellenséges védelem áttörése előtt

(Korda F. alezredes cikke a „Vojennij Vjesztnik“ 1946. évi 22. számában.)

Az ellenségről szóló hírszerzésnek a legjobban alkalmazható és legmegbízhatóbb forrása a megfigyelés.

A most elmúlt nagy háború bebizonyította, hogy a megfigyelés a harc minden mozzanatánál feltétlenül szükséges, de különösen fontos szerepet játszik az áttörés előkészítésénél.

A megfigyelést úgy kell megszervezni, hogy az ellenséges védelemnek és mélységi övezetének egyetlen terepszakasza se maradjon ki a hézagmentes megfigyelésből. Ezt azáltal tudjuk elérni, hogy nagy gondot fordítunk a megfigyelőpontok helyeinek helyes kiválasztására, továbbá alkalmazzuk a megfigyeléshez szükséges műszereket és nem felejtkezünk meg a be nem látható területekről sem.

A megfigyelőhelyek száma különböző lehet. Számuk a tereptől függ: pusztaságon és síkságon kevesebb, hegyes és erdős terepen több. Az elmúlt háború alatt egy hadosztálynak átlag három megfigyelőhelye volt — egy főfigyelőhely és két kisegítő — míg minden ezrednél, zászlóaljnál, századnál legalább kettőt rendeztek be. A megfigyelőhelyeket az ellenséghez közel kell kiválasztani, mégpedig a terepviszonyoktól függően a távolság századnál 50—200, a zászlóaljnál 200—300, az ezrednél 300—1000 métert tehet ki.

A megfigyelőhelyek kiválasztásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a megfigyelők számára nyugodt és aránylag veszélytelen megfigyelést biztosítson, a hely csapatrészek vezetésére alkalmas legyen és fedett összeköttetést a hátsó övezettel és a többi támogató fegyvernemekkel biztosítsa. Nem szabad megfeledkezni a figyelőhely gondos fedéséről és rejtéséről sem.

Minden megfigyelőhely részére ki kell jelölni egy parancsnokot és részére határozott feladatot kell adni. A feladatnak tartalmaznia kell: az ellenség helyzetének és tevékenységének, különösen tüzelési rendszerének jellemzését; a parancsnoki megfigyelőpont helyét; a megfigyelési sávot és azt, hogy mire kell különös figyelemmel lennie; a szomszédos megfigyelőpontok feladatait; az összeköttetés módját a parancsnoksággal és a szomszédos megfigyelőpontokkal; a jelentések beküldésének módját.

A figyelőrendszerbe bele kell vonni a gyalogságot támogató többi fegyvernemeket is, főleg a műszakiakat, a tüzérséget és a páncélosokat. Ezek részéről a megfigyelés történhet úgy, hogy részükre vagy külön megfigyelőpontok felállítását rendelik el, vagy pedig a gyalogsági megfigyelőhelyekre vezényelnek megfigyelőket.

A megfigyelők száma minden egyes megfigyelőhelyen a megfigyelőhely fontosságától függ. A parancsnoki megfigyelőhelyre mindenkor tiszteket, mégpedig lehetőleg több fegyvernemből, a kisegítő megfigyelőhelyekre szellemileg fejlett és külön kiképzett tiszthelyetteseket és legénységet kell vezényelni tisztt, vagy jól kiképzett tiszthelyettes parancsnoksága alatt. A zászlóalj és század megfigyelőhelyeken a szakasz és rajparancsnokokból ügyeletes szolgálatot kell megszervezni.

Minden megfigyelőhelyen meg kell lenni a megfigyeléshez szükséges műszereknek: ezrednél az ollóstávcsőnek, zászlóaljnál és századnál periszkópnak. Ezenfelül minden megfigyelőhelyen legyen: 1—2 látcső, megfigyelési napló, tájékozási pontok vázlata, a megfigyelők részére szóló utasítás vagy emlékeztető, a be nem látható területek vázlata, térkép az általános tájékozáásra, vázlat a célok felrajzolásához, összeköttetésre és jelzésre szolgáló eszközök, távbeszélőkészülékek, rakétakilövő pisztolyok és végül küldőncök.

Különös figyelmet kell fordítani az összeköttetés megszervezésére. Ezért a megfigyelőhelyeket közvetlenül össze kell kötni a parancsnoksággal és a megfigyelőhelyeket egymással, valamint ki kell használni a rádiókat. Az állandóság biztosítására mindig legyen a megfigyelőhelyen 1—2 pár összekötő és ezenfelül alkalmazandó a fényjelzés is.

A megfigyelésre vonatkozó összes adatokat a megfigyelési naplóba

kell feljegyezni, ezenkívül az ellenség felfedezett tüzeszközeit rá kell vezetni a célvázlatra és a tüzelési rendszer grafikai táblázatára.

Amennyiben az ellenség a védelem elülső vonalában a tevékenységét főképpen éjjel fejt ki, az éjjeli megfigyelés rendkívüli jelentőséget nyer.

Az éjjeli megfigyelést végezni lehet: oly pontokról, melyek az ellenség elülső vonalának közvetlen közelében vannak és lehallgatással. Ezeket a módokat rendszerint egyidejűleg alkalmazzuk, miután egymást kiegészítik.

Az éjjeli megfigyelés legfőbb feladata, hogy megállapítsa az ellenség által a védőállás megerősítése céljából végzett munkálatok jellegét, az új csapatoknak és tartalékoknak az első vonalba való megérkezését és a tüzeszközök átcsoportosítását.

Hogy az éjjel felfedezett célok helyét pontosan megállapíthassuk, a felderítők pálcákkal megjelölik irányát és a kivilágosodás után megfigyeléssel kiegészítik meglévő adataikat.

Éjjel különösen nagy jelentőségű a fülelőszolgálat. A fülelés helyét lehetőleg közel kell választani az ellenséghez. Ez a távolság rendszerint a drótakadályoknak az elülső védelmi vonaltól való távolságától függ s kb. 20—60 métert tesz ki.

Fülelésre egy tiszthelyettes parancsnoksága alatt 2—3 embert kell vezényelni. A fülelés adatait a nappali megfigyelés során ellenőrizni kell és lehetőleg kiegészíteni. Ebből a célból a fülelők adataikat a nappali megfigyelőhelyekre továbbítják.

A szakosítás

(Megjelent a „Rivista Militare“ 1946 augusztusi számában. Szerző: Piero Valentini tüzérszázados.)

Az értekezés azt fejtegeti, hogyan lehetne a hadsereg minél több tagját műszaki alkalmazásra minél tökéletesebben kiképezni. A megoldást a specializálásban látja. Ez azt jelenti, hogy az egyes ember a rátermettségénél fogva legmegfelelőbb technikai szakvonatkozásban nyerjen minél tökéletesebb kiképzést.

A kérdést olasz vonatkozásban ugyanaz az ok veti fel, mely a tárgykört magyar vonalon is érdekessé teszi:

Ma már nemcsak a központi műhelyektől és szertáraktól, csapatműhelyektől, hanem minden fegyvernemnél magától a csapattól is bizonyos technikai teendők ellátását kell megkövetelni.

A műszaki munkák *vezetésére és ellenőrzésére* hivatott tiszti és tiszthelyettesi előljárók legtöbbször nem rendelkeznek azzal az elméleti és főleg gyakorlati szaktudással, hogy beosztott műhelyvezetők és szakmunkásaik teljesítményét önállóan és helyesen elbírálhassák. A *végrehajtásra* hivatott szakmunkás pedig képzettségét jórészt a polgári életből hozza magával, ezt esetleg rövid tanfolyamokon továbbfejlesztik ugyan, de csak a legritkább esetben kielégítő mértékben. Végered-